

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

3. desember 2015

Høring – Regnskapslovutvalgets utredning om ny lov om regnskapsplikt

Vi viser til høringsbrev av 2. september 2015 og Regnskapslovutvalgets utredning NOU 2015:10 Lov om regnskapsplikt.

Norsk Øko-Forum anser regnskapsplikten som et svært viktig og nødvendig instrument for å kunne forhindre økonomisk kriminalitet. Årsregnskapet er en viktig informasjonskilde for regnskapsbrukerne, såvel interne brukere (eiere, ledelse, ansatte) og ikke minst for eksterne brukere som kreditorer, kunder, offentlige myndigheter, media og annen offentlighet. At næringslivet har klare lovpålagte plikter for hva regnskapet skal inneholde og hvordan det skal presenteres, er viktig for å kunne lese og forstå foretakenes økonomiske liv og for kontroll- og analyseformål. Av hensyn til sammenlignbarheten mellom foretakene og for statistikkformål, er det derfor viktig at det er klare krav til føring, presentasjon og offentlighet (transparens) om innholdet i årsregnskapet (resultat, balanse og noter) og som bør omfatte flest mulig av dem som driver økonomisk virksomhet.

Vi syns det er uheldig at det åpnes for at flere kan benytte skattemessige verdier i resultatregnskap og balanse, som en konsekvens av at flere unntas fra regnskapsplikt (§ 1-2), og særlig ved at utvalget foreslår å åpne for regnskapssammendrag med skattemessige verdier ("begrenset regnskapsplikt") for enkelte grupper av små foretak, jf. forslag til § 2-2 annet ledd. Dette kan bl.a. medføre mindre presise analyser og sammenligninger, f.eks. mellom foretak i samme bransje og størrelse, som da kan gi ulike resultater avhengig av organisasjonsform.

Etter § 2-2 annet ledd gis det anledning til å utarbeide årsregnskap for regnskapspliktige som består av et regnskapssammendrag basert på skattemessige verdier dersom dette følger av bestemmelser gitt i regnskapsstandard. Utvalget legger ingen føringer på innholdet av et slikt sammendrag (kap. 10.1.6), f.eks. om det skal inneholde noter. Etter vår oppfatning bør det settes notekrav til et slikt sammendrag slik at det er mulig å vurdere innholdet av det offentlig tilgjengelige årsregnskapet ("sammendraget").

Bruk av skattemessige verdier vil også innebære at tap ved salg av driftsmidler (såkalt negativ gevinst- og tapskonto, jf. skatteloven § 14-45 (4) og rest på på saldo for avskrivning iht. skatteloven § 14-42) oppføres i balansen som eiendel når eiendelen rent faktisk ikke eksisterer.

Utvalget viderefører ikke alle notekrav for små foretak som gjelder etter dagens lov. Det fremgår av utvalgets vurderinger at flere av disse ikke kan videreføres pga. begrensninger i det aktuelle direktivet. For de kravene som kan videreføres, syns vi ikke utvalget begrunner godt nok hvorfor disse er så kostnadskrevenne at de overstiger nytten. Det er eksempelvis neppe særlig kostnadskrevenne å utarbeide de krav som følger av gjeldende § 7-39 om anleggsmidler, særlig ikke med det innhold som foreslås for andre regnskapspliktige (§§ 6-32 og 6-33). Dette er opplysninger som klart er til nytte for bl.a. skatteetaten ved kontroll av driftsmidler og immaterielle eiendeler. Opplysninger om forskning og utvikling er også særdeles aktuelt for små foretak.

Nærståendeproblematikk er svært relevant for skattemyndighetene og i mange økonomiske straffesaker, ikke minst for små foretak. Vi er derfor positive til forslaget i § 6-28 om at det nå innføres et notekrav om transaksjoner med eiere og ledende personer mv., men vi er imidlertid av den oppfatning at bestemmelsen er for snever mht. hvem som bør omfattes av nærståendebegrepet. For eksempel bør eiers familie også omfattes og eierkravet på 50 % er satt for høyt. Det bør legges til grunn de generelle kravene til hvem som omfattes av nærståendebegrepet.

Utvalget foreslår at et flertall av medlemmene i stiftelsesstyret (3 av 5 medlemmer) skal være foreslått av de private stifterne og at Finansdepartementet ikke skal kunne instruere om standardenes innhold. Når lovgivningen i større grad skal baseres på regnskapsstandardene, blir det prinsipielt uheldig at kompetansen til å vedta regnskapsregler de facto overlates til private aktører. Departementet bør derfor oppnevne alle representantene til utvalget, med representanter fra næringsliv, høyskoler/universitet og offentlige myndigheter. Vi stiller spørsmål ved om Stiftelsesstyret i det hele tatt bør ha en rolle i utformingen av regnskaps- og bokføringsstandarder. Dette er en oppgave som ligger så nært opp til lovgivning og som får lovs kraft, at oppgaven prinsipielt ikke bør tillegges private aktører. Situasjonen i dag er også at offentlige myndigheter er kraftig underrepresentert i Bokføringsstandardstyret og i Regnskapsstandardstyret.

Med hilsen
for Norsk Øko-Forum
Jan-Egil Kristiansen
leder faglig utvalg